

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6
The 6th STOU National Research Conference

ความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมหุ่นเงา

Speaking Ability of Preschool Children by Using Shadow Puppets

นันทพร ณ พัทลุง (Nantaporn Na Phatthalung)¹ สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ (Sirima Pinyoanuntapong)²

บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์ (Boonchird Pinyoanuntapong)³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาระดับและเปรียบเทียบความสามารถด้านการพูดของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมหุ่นเงา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชาย – หญิง อายุระหว่าง 4-5 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนวัดยานนาวา สังกัดสำนักงาน เขตสาทร กรุงเทพมหานคร จำนวน 20 คน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย ได้รับการจัดกิจกรรมหุ่นเงาเป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 30 นาที รวม 24 ครั้ง เครื่องมือที่ใช้คือแผนการจัดกิจกรรมหุ่นเงาและแบบวัด ความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัย มีความเชื่อมั่นของแบบวัดทั้งฉบับเท่ากับ .91 ใช้แบบแผนการวิจัย แบบ One – Group Pretest – Posttest Design สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลคือ t-test แบบ Dependent Samples และขนาดส่งผลของโคเฮน (Cohen's d) ผลการวิจัยพบว่า หลังได้รับการจัดกิจกรรมหุ่นเงาเด็กปฐมวัยมี ความสามารถทางการพูดสูงขึ้น ทั้งโดยรวม ($\bar{X} = 48.95$) และรายด้าน คือด้านการพูดคำศัพท์ ($\bar{X} = 18.40$) ด้านการพูดเป็นประโยค ($\bar{X} = 16.50$) ด้านการพูดเป็นเรื่องราว ($\bar{X} = 14.05$) อยู่ในระดับดี ดี โดยทุกด้านและ โดยรวมมีการเปลี่ยนแปลงสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($t=12.68 -14.88$) และมีขนาดส่งผลต่อ ความสามารถทางการพูดรายด้านและโดยรวมในระดับมาก เรียงตามลำดับคือด้านการพูดเป็นประโยค ($d = 2.88$) ด้านการพูดเป็นเรื่องราว ($d = 2.86$) ด้านการพูดคำศัพท์ ($d = 2.83$) และโดยรวม ($d = 3.32$)

คำสำคัญ การพูด เด็กปฐมวัย หุ่นเงา

¹ นักศึกษาหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ nna.phatthalung@gmail.com

² รองศาสตราจารย์ ประจำสาขาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ sspinpong@hotmail.com

³ รองศาสตราจารย์ ผู้อำนวยการสำนักวิจัย มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต bpinpong@hotmail.com

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

Abstract

The purposes of this research were to study and compare the speaking ability of preschool children before and after the use of shadow puppets. The sample used in the study were preschool boys and girls, with 4-5 years of age, who were studying in the first year of kindergarten in second semester of 2015 academic year at Watyannawa School under the jurisdiction of Sathorn District Office, Bangkok Metropolitan Administration, selected by simple random sampling. The 24 experiments with the use of shadow puppets were carried out within the period of 8 weeks, 3 days a week, and 30 minutes for each day. The instruments used were the lesson plans with shadow puppets and a test of speaking ability of preschool children with the reliability of whole paper at .91. The research followed the one-group pretest-posttest design and the data were statistically analyzed by using dependent samples t-test and Cohen's d effect size. The results of study revealed that, after the use of shadow puppets, the means of speaking ability of preschool children were higher both in general ($\bar{X}=48.95$) and in the individual areas of word speaking ($\bar{X}=18.40$), sentence speaking ($\bar{X}=16.50$) and discourse speaking ($\bar{X}=14.05$) which were all at the good level. The means in all individual areas and in general were increasingly changed with statistical significance at the level of .01 ($t=12.68-14.88$). The effect sizes on speaking ability were at the high level in the individual areas of sentence speaking ($d=2.88$), discourse speaking ($d=2.86$), word speaking ($d=2.83$) respectively, and in general ($d=3.32$).

Keywords: Speaking ability, Preschool children, Shadow puppets

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

บทนำ

ในโลกที่ความรู้และเทคโนโลยีเกิดขึ้นมากและเป็นไปอย่างรวดเร็ว มนุษย์ไม่สามารถจดจำทุกอย่าง อีกทั้งความรู้ไม่ได้อยู่นิ่งหรือเกิดขึ้นอย่างช้าพอที่จะเรียนรู้ผ่านผู้รู้คนใดคนหนึ่งอีกต่อไป มนุษย์จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้สามารถเติบโตและเรียนรู้ได้ตลอดชีวิตและต้องเริ่มตั้งแต่แรกเกิด โดยการปลูกฝังให้เด็กมีเจตคติที่ดีต่อการรับรู้เรียนรู้และมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ กลั่นกรองข้อมูล เลือกใช้และนำมาใช้ในสถานการณ์ที่ตนต้องการได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้มนุษย์ยังจำเป็นต้องมีความสามารถในการเรียนรู้จากผู้อื่นและมีลักษณะที่ทำให้ผู้อื่นยินดีที่จะแบ่งปันความรู้ ประสบการณ์ ตลอดจนหยิบยื่นโอกาสในการเรียนรู้ให้ คุณสมบัติที่เอื้อต่อการเจริญงอกงามตลอดชีวิตดังกล่าวจำเป็นต้องปลูกฝังตั้งแต่ปฐมวัยและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (กรมวิชาการ, 2546, น.1-2) สอดคล้องกับ สิริมา ภิญโญนนตพงษ์ (2550, น.1-2) ที่กล่าวว่าเด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึงแปดปีเป็นช่วงระยะที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาการทุกด้านทั้งทาง ร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ จิตใจ สังคมและบุคลิกภาพ เด็กปฐมวัยเป็นวัยแห่งพลังการเจริญเติบโตของสมองของชีวิต จัดการศึกษาปฐมวัย เป็นการจัดการศึกษาที่เป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนามนุษย์ ควรได้รับการอบรมเลี้ยงดู การดูแลเอาใจใส่ และสั่งสอนอย่างถูกต้องเหมาะสมสอดคล้องตามธรรมชาติและความต้องการของเด็กวัยนี้

การพัฒนาด้านภาษานั้นมีความสำคัญกับเด็กปฐมวัยมาก การอยู่ในสังคมเด็กจะต้องสามารถสื่อสารกับผู้อื่นได้ ความพร้อมในด้านภาษาคือความพร้อมในการพูด การฟัง (การเข้าใจ) การอ่าน และการเขียน (วรารักษ์ รักรัตน์, 2533, น.77) รวีวรรณ รุ่งไพรวัลย์ (2551, น.162) กล่าวถึงพัฒนาการทางภาษาว่าเป็นความสามารถที่เกิดจากการทำงานร่วมกันของสมองส่วนต่างๆ ถูกกำหนดโดยปัจจัยทางพันธุกรรม และสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ มีความสำคัญในกระบวนการสื่อสารซึ่งเป็นทักษะที่มีความจำเป็นในการดำรงชีวิต เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ พัฒนาสติปัญญาในการแก้ปัญหา ทักษะการเข้าสังคม และการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ซึ่งการพูดก็เป็นทักษะพื้นฐานของการสื่อสาร ความหมายทุกประเภทในแง่ของศิลปะ คำพูด และภาษาจะเกิดขึ้นในใจของเด็กทันที ภาษาพูดของเด็กจะเกิดอย่างไม่เป็นทางการก่อนเข้าโรงเรียน หรือก่อนที่จะได้รับการสอนอย่างเป็นทางการ เมื่อเด็กเข้าโรงเรียนภาษาพูดของเด็กจะได้รับการพัฒนาให้เป็นแบบแผนมากขึ้น นอกจากนี้พัฒนาการทางภาษาโดยเฉพาะพัฒนาการด้านการพูดจะสะท้อนให้เห็นถึงสติปัญญาตามทฤษฎีและแนวคิดของการ์ตเนอร์ในทฤษฎีหุปัญญา (เยาพา เดชะคุปต์, 2542, น.63) สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2540, น.138) ที่กล่าวว่าทักษะทางภาษานับเป็นส่วนหนึ่งของสติปัญญา ดังนั้นพัฒนาการทางการพูดจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมากสำหรับเด็กปฐมวัยที่ต้องเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต การส่งเสริมและพัฒนาทักษะพื้นฐานทางภาษาให้เด็กปฐมวัยนั้น มีหลักการในการส่งเสริมว่าการเรียนรู้การพูดของเด็กเกิดจากการเลียนเสียง พัฒนาการทางภาษาเกิดจากการเลียนแบบการมองเห็นและการได้ยิน เด็กจะพูดมากขึ้นเมื่อได้รับการเสริมแรง รางวัล การจัดกิจกรรมควรเปิดโอกาสให้เด็กมีการพูด สนทนา เล่าเรื่อง ตอบโต้ (สิริมา ภิญโญนนตพงษ์, 2551, น.48) การส่งเสริมทักษะทางภาษาด้านการพูดนั้นก็มีกิจกรรมที่หลากหลาย ได้แก่ การเล่านิทาน การเล่นเกมทบทวนสมมติ การสนทนาอภิปราย การใช้มือและนิ้วประกอบการร้องรำทำเพลง การใช้แผ่นป้ายคำศัพท์ การฟังเทปนิทาน การแต่งเรื่องจากภาพ การใช้หนังสือเด็ก และการใช้หุ่น (หรรษา นิธิวิเชียร, 2535, น.33-234) นอกจากนี้การค้นหาคำใหม่ ๆ สำหรับเด็กปฐมวัยก็คือการใช้หุ่นเงาเป็นสื่อในการส่งเสริมความสามารถด้านการพูดสำหรับเด็กปฐมวัยเพราะด้วยธรรมชาติของเด็กปฐมวัยที่ชอบการค้นหาคำใหม่ ๆ และสนใจธรรมชาติ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

รอบตัว กิจกรรมหุ่นเงา นับเป็นกิจกรรมที่น่าสนใจมาก และเหมาะที่จะนำมาประยุกต์ใช้เป็นสื่อในการจัดการเรียนการสอนให้กับเด็กปฐมวัย

หุ่นเงานั้นจะช่วยกระตุ้นการเรียนรู้และการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งรอบตัวเด็ก ผูกการรับรู้เรื่องมิติสัมพันธ์ระหว่างตัวหุ่นและเงา ผูกการสื่อสารซึ่งเป็นการช่วยกระตุ้นพัฒนาการทางภาษาของเด็กและทำให้เกิดจินตนาการ ทำให้เกิดการสื่อสารที่ชัดเจนที่ส่งผลให้ผู้ส่งและผู้รับเกิดความเข้าใจกันดี ไม่ว่าจะเป็นจากการสร้างเงา เสียงพากย์ หรือการแต่งเรื่องให้ร้อยเรียงกัน (โรงเรียนรุ่งอรุณ, 2550, น.2-24) ภาพที่เกิดจากแสงและเงาเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ของเด็ก ครูอาจสอดแทรกกิจกรรมที่เกี่ยวกับการเล่นเงาได้หลากหลายกิจกรรม เช่น ให้เด็กลองสังเกตการเกิดแสงและเงา จากการลองใช้ไฟฉายและคอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะแล้วนำมาผูกเรื่องราว จนนำไปสู่กิจกรรมการแสดง ซึ่งเด็กจะเกิดทักษะเรื่องภาษาและการเคลื่อนไหวร่างกาย (Marianne Valentine, 2006, pp.9) สำหรับเด็กวัย 4-7 ปี หุ่นทำให้เด็กได้ใช้จินตนาการของตนอย่างอิสระ บางครั้งเด็กจะนำเอาประสบการณ์ในชีวิตประจำวันมาแสดงซึ่งจะทำให้เด็กเกิดความพึงพอใจ ทำให้เกิดความสนใจ ทั้งยังส่งเสริมพัฒนาการทางสังคม (จิระประภา บุญนิคตย์, 2522, น.8) การแสดงหุ่นเงานั้นเด็กจะได้ทักษะการสังเกตพร้อมๆ กับการผสมผสานระหว่างจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์จากการเล่นเงา รู้จักเทคโนโลยีและกระบวนการการฉายแสงให้เกิดภาพเงาตามจินตนาการ ทั้งยังเป็นการฝึกทักษะการเล่าเรื่องประกอบการแสดงหุ่นเงา ซึ่งเป็นการพัฒนาทักษะทางด้านภาษา โดยเฉพาะการฟังและการพูด (โรงเรียนรุ่งอรุณ, 2550, น.11) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2542, น.70) กล่าวถึง การเล่นเงา ว่ามีแนวคิดใกล้เคียงกับการเล่นหนังตะลุง และเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมซึ่งเป็นผลงานทางศิลปะที่เด็กสื่อออกมาตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย (Reggio Emilia Approach) นักการศึกษาเรกจิโอ เอมีเลีย มองการแสดงออกทางศิลปะของเด็กที่ผ่านสื่อกลางที่หลากหลาย เป็นความสามารถในการสื่อสารที่เปรียบเปรยว่าเป็น “ร้อยภาษา” (The Hundred Languages of Children) ซึ่งศักยภาพในส่วนนี้ไม่ใช่เป็นส่วนพิเศษที่แยกออกจากหลักสูตร แต่เป็นส่วนหนึ่งที่ต้องรวมอยู่ในหลักสูตร โดยนักการศึกษาต้องตระหนักถึงการแสดงออกที่ผ่านสื่อกลางนานาชนิดเป็นการแสดงออกถึงความสามารถทางสติปัญญาและการใช้สัญลักษณ์ในการสื่อความหมายในขบวนการของการเรียนรู้ ซึ่งการเล่นเงา หรือการเล่นหุ่นเงาชนิดต่างๆ นั้นสะท้อนถึงกระบวนการคิด การแก้ปัญหา และการเรียนรู้ของเด็กๆ การเล่นเงานั้นเป็นการสร้างสรรค์ศิลปะจากหลากหลายสาขาที่มีชีวิตชีวาของละครหุ่นเงา เป็นที่มาของการสร้างมหรสพที่ได้รับความนิยมในทุกชาติทุกภาษาไม่ว่าจะเป็นหนังใหญ่ หนังตะลุงของไทย หรือหุ่นเงา (shadow puppet) ของต่างประเทศ

ด้วยเหตุผลที่กล่าวมานั้น ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาผลของการจัดกิจกรรมหุ่นเงาที่มีต่อความสามารถด้านการพูดของเด็กปฐมวัย เพราะเด็กปฐมวัยเป็นวัยที่พร้อมจะพัฒนาในทุกด้าน โดยเฉพาะพัฒนาการทางด้านภาษา ซึ่งครูผู้สอนควรจัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นให้เด็กได้คิดและจินตนาการจากหุ่นเงาที่ใช้เป็นสื่อ เงาที่เกิดจากหุ่นนั้นเพิ่มความน่าสนใจและเป็นสิ่งเร้าที่ช่วยกระตุ้นการเรียนรู้ทางด้านภาษาของเด็กปฐมวัย โดยสามารถใช้หุ่นเงาเป็นสื่อเพื่อกระตุ้นการพูดและการตอบคำถามของเด็ก การจัดกิจกรรมหุ่นเงาเด็กได้มีส่วนร่วมในการเชิดหุ่นเงาด้วยตัวเอง เด็กได้ฝึกทักษะทางด้านภาษาโดยเฉพาะทางด้านการพูดคำศัพท์ พูดเป็นประโยค และพูดเป็นเรื่องราว ซึ่งเด็กสามารถจดจำและเรียนรู้คำศัพท์ผ่านการเชิดหุ่นเงาไปพร้อมกัน ซึ่งผลของการจัดการศึกษาในครั้งนี้จะเป็น

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6 The 6th STOU National Research Conference

แนวทางให้ครูและผู้ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยได้พิจารณาการจัดกิจกรรมและวิธีการส่งเสริมทักษะทางการพูดของเด็กปฐมวัยได้เหมาะสมยิ่งขึ้น

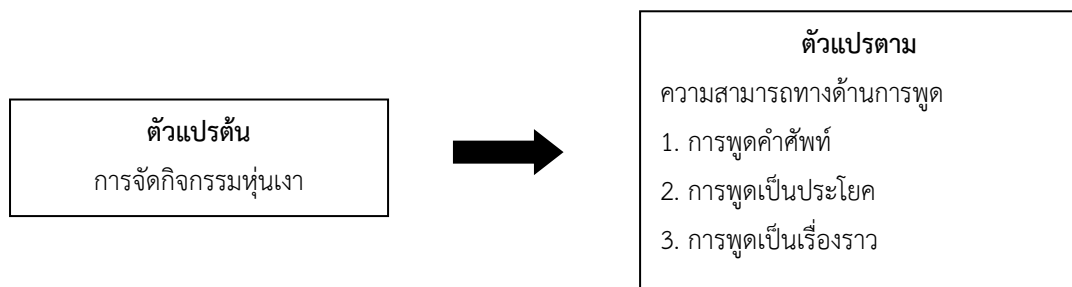
วัตถุประสงค์การวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายหลักเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความสามารถทางด้านการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมหุ่นเงา โดยกำหนดเป็นจุดมุ่งหมายเฉพาะ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับความสามารถทางด้านการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมหุ่นเงา
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถทางด้านการพูดของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมหุ่นเงา

กรอบแนวคิด

การศึกษาค้นคว้านี้ ผู้วิจัยศึกษาแนวคิดทฤษฎี งานวิจัยเพื่อสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยที่ส่งเสริมความสามารถทางด้านการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมหุ่นเงา ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กปฐมวัยได้พัฒนาความสามารถทางการพูด โดยใช้หุ่นเงาเป็นสื่อในการกระตุ้นความสามารถทางด้านการพูดคำศัพท์ พูดเป็นประโยค และพูดเป็นเรื่องราว ดังที่เพียเจต์ (สิริมา ภิญโญนนตพงษ์, 2545, น.39) กล่าวว่าเด็กช่วงอายุ 2-6 ปีถือเอาตนเป็นสำคัญ (Egocentric) และเรียนรู้จากการกระทำกับสื่อวัสดุด้วยตนเอง เมื่อมีการเรียนรู้จากการกระทำกับสื่อด้วยตนเอง มีการเลียนแบบจากการพูดบทสนทนาต่างๆ จะทำให้เด็กมีพัฒนาการทางการพูดดีขึ้น ซึ่งการจัดกิจกรรมหุ่นเงานั้นเป็นกิจกรรมที่แปลกใหม่ และเป็นสิ่งเร้าให้เด็กเกิดความสนใจ ทั้งยังเปิดโอกาสให้เด็กขีดหุ่นเงาด้วยตนเอง ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้าเรื่องความสามารถทางด้านการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมหุ่นเงา ตามที่แสดงในภาพประกอบ ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง โดยใช้แบบแผนการทดลอง One – Group Pretest – Posttest Design (สิริมา ภิญโญนนตพงษ์, 2550, น.15) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้เป็นเด็กนักเรียนชาย-หญิง อายุระหว่าง 4-5 ปี ซึ่งกำลังศึกษาระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนวัดยานนาวา สังกัด

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

สำนักงานเขตสาทร กรุงเทพมหานคร จำนวน 20 คน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยการจับสลาก 1 ห้องเรียนจากจำนวนทั้งหมด 2 ห้องเรียน เครื่องมือในการวิจัยประกอบด้วย

1) แผนการจัดกิจกรรมหุ่นเงามีจำนวนทั้งหมด 24 แผน ขั้นตอนการดำเนินการจัดกิจกรรมหุ่นเงามีสามขั้นตอน คือ **ขั้นนำ** เป็นขั้นนำเด็กเข้าสู่กิจกรรม เช่น การเล่านิทาน การสนทนา การใช้คำถาม การร้องเพลง การท่องคำคล้องจอง และการสร้างข้อตกลงร่วมกัน โดยเลือกกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่การดำเนินการกิจกรรม **ขั้นดำเนินการกิจกรรม** โดยก่อนเริ่มกิจกรรมทุกครั้งเด็กและครูสร้างข้อตกลงร่วมกัน แล้วจึงเริ่มทำกิจกรรมการหุ่นเงา ดังนี้ วันที่ 1 แนะนำตัวละครซึ่งเป็นหุ่นเงาให้เด็กรู้จัก ในขั้นตอนนี้เด็กจะได้ฝึกพูด คำศัพท์ 4 - 5 คำตามหน่วยที่เรียนผ่านการเชิดหุ่นเงาของครู และเด็กทุกคนจะได้ลองเชิดหุ่นเงาด้วยตนเอง วันที่ 2 เด็กฟังเรื่องเล่าเชิงนิทานที่ครูแต่งขึ้นเองซึ่งมีคำศัพท์ตามหน่วยการเรียนรู้ โดยครูเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบการเชิดหุ่นเงาให้เด็กฟังก่อน หลังจากนั้นเด็กจึงเป็นผู้เชิดหุ่นเงาพร้อมกับพูดเป็นประโยคตามครูเกี่ยวกับเรื่องราวที่มีคำศัพท์ในหน่วยการเรียนรู้ เมื่อเด็กเชิดหุ่นพร้อมพูดเป็นประโยคตามครูจนครบทุกคนแล้วครูใช้คำถามกระตุ้นเพื่อให้เด็กตอบคำถาม และพูดเป็นประโยค วันที่ 3 ให้เด็กแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน ฝึกพูดเป็นเรื่องราวและทบทวนสิ่งที่เรียนรู้ผ่านกิจกรรมหุ่นเงา โดยเด็กแต่ละกลุ่มออกมาพูดเล่าเรื่องราวด้วยตนเองประกอบการเชิดหุ่นเงาเกี่ยวกับหน่วยที่เรียน โดยสื่อออกมาเป็นการพูดคำศัพท์ พูดเป็นประโยคและพูดเป็นเรื่องราวตามความเข้าใจและจินตนาการของตนเองให้เพื่อนๆ ฟังทีละกลุ่มจนครบ **ขั้นสรุป** สรุปความรู้โดยเด็กและครูร่วมกันสนทนา ครูตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นความสนใจ เปิดโอกาสให้เด็กพูดคุยทบทวนความรู้ความเข้าใจในสาระที่เรียนจากกิจกรรมหุ่นเงา แสดงความคิดเห็นและโต้ตอบกับเพื่อนๆ สรุปสิ่งที่เด็กได้เรียนรู้ร่วมกัน

เมื่อสร้างแผนการจัดกิจกรรมหุ่นเงาแล้ว จึงสร้างตัวละครหุ่นเงาเพื่อเป็นสื่อในการจัดกิจกรรม โดยเริ่มสร้างหุ่นเงาชนิดเห็นภาพลายเส้น แสง และสี เริ่มจากวาดแบบตัวละครที่ต้องการลงบนกระดาษแข็งสีดำ แล้วนำมาตัดและฉลุให้เป็นรูปร่างตามแบบ ซึ่งหุ่นเงาบางตัวที่ต้องการให้เกิดสีสันนั้นนำกระดาษแก้วสีมาแปะตรงช่องที่ฉลุ จำนวนหุ่นเงาสร้างขึ้นตามจำนวนของตัวละครในเรื่องตามแผนการจัดกิจกรรมหุ่นเงา นอกจากนั้นอุปกรณ์สำคัญที่ใช้ประกอบกิจกรรมหุ่นเงาคือ ฉากที่ใช้สำหรับการเชิดหุ่นเงา ซึ่งการสร้างฉากนั้นใช้ผ้าดิบสีขาวพาดกับราวทอพีวีซีแล้วใช้ไม้หนีบยัดให้ตั้งมีขนาดความกว้าง 1.5 เมตร และสูง 1.2 เมตร ส่วนแสงไฟที่ใช้ฉายหลังฉากนั้นใช้หลอดไฟที่ให้แสงสว่างมากกว่า 100 แสงเทียนขึ้นไป

2) แบบวัดความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัย มีทั้งหมด 10 ข้อโดยแต่ละข้อจะประเมินความสามารถทางการพูดทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการพูดคำศัพท์ ด้านการพูดเป็นประโยค และด้านการพูดเป็นเรื่องราว กฎเกณฑ์การให้คะแนนเป็นแบบ 0-1-2 และหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการศึกษาปฐมวัยจำนวนสามท่านพิจารณาถึงความเห็นได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่าระหว่าง .67-1.0 และหาความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟาของ ครอนบาค (Cronbach's Alpha) (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์, 2557, น.101) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับได้เท่ากับ .91 ซึ่งมีความเชื่อมั่นสูงเพียงพอที่จะนำมาใช้ในการวิจัยได้ ผู้วิจัยดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 ระยะเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน ได้แก่ วันอังคาร วันพุธ และวันพฤหัสบดี วันละ 30 นาที รวม 24 ครั้ง โดยนำแบบวัดความสามารถทางการพูดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมาทดสอบก่อน (Pretest) การทดลองกับ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

กลุ่มตัวอย่าง ให้คะแนนตามเกณฑ์และเก็บคะแนนไว้เป็นหลักฐาน หลังจากนั้นเริ่มดำเนินการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างโดยจัดกิจกรรมหุ่นเงาตามเวลาที่กำหนด เมื่อทดลองจนครบ 8 สัปดาห์แล้วจึงทำการวัดความสามารถทางการพูด (Posttest) หลังการทดลองซึ่งใช้แบบวัดชุดเดียวกันกับที่ใช้ทดสอบครั้งก่อนการทดลอง แล้วนำมาตรวจให้คะแนนตามกฎเกณฑ์ที่กำหนดไว้ นำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำคะแนนแบบวัดความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัยในกลุ่มตัวอย่างแยกเป็นรายด้าน คือด้านการพูดคำศัพท์ ด้านการพูดประโยค และด้านการพูดเป็นเรื่องราวทั้งหมดจำนวนด้านละ 10 ข้อ และคะแนนโดยรวมที่ได้จากการวัดก่อนและหลังการจัดกิจกรรมหุ่นเงา มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบ โดยใช้ Dependent Samples t-test ทดสอบค่านัยสำคัญทางสถิติ และในกรณีที่พบว่า ค่า t มีนัยสำคัญทางสถิติจะคำนวณค่าขนาดส่งผล (Effect Size) โดยใช้สูตรขนาดส่งผลของโคเฮน (Cohen's d) (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์, 2557, น.138)

ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อแรก พบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมหุ่นเงามีระดับความสามารถด้านการพูดสูงขึ้นทั้ง 3 ด้าน คือ **ด้านการพูดคำศัพท์** ก่อนการจัดกิจกรรมหุ่นเงาความสามารถทางการพูดคำศัพท์มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 10.05 อยู่ในระดับปานกลาง และหลังได้รับการจัดกิจกรรมหุ่นเงามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 18.40 อยู่ในระดับ ดี และมีค่าเฉลี่ยด้านการพูดคำศัพท์สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมเท่ากับ 8.35 **ด้านการพูดเป็นประโยค** ก่อนการจัดกิจกรรมหุ่นเงาความสามารถทางการพูดเป็นประโยคมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7.65 อยู่ในระดับ ปานกลาง และหลังได้รับการจัดกิจกรรมหุ่นเงามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 16.50 อยู่ในระดับ ดี และมีค่าเฉลี่ยด้านการพูดเป็นประโยคสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมเท่ากับ 8.85 และ**ด้านการพูดเป็นเรื่องราว** ก่อนการจัดกิจกรรมหุ่นเงาความสามารถทางการพูดเป็นเรื่องราวมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.15 อยู่ในระดับ ควรปรับปรุง หลังได้รับการจัดกิจกรรมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 14.05 อยู่ในระดับ ดี และมีค่าเฉลี่ยด้านการพูดเป็นเรื่องราวสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมเท่ากับ 8.9 ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนจากแบบวัดความสามารถทางการพูด ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมหุ่นเงา

ความสามารถทางการพูด	N	K	ก่อน			หลัง			สูงขึ้น
			$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	
ด้านการพูดคำศัพท์	20	20	10.05	4.45	ปานกลาง	18.40	1.98	ดี	8.35
ด้านการพูดเป็นประโยค	20	20	7.65	3.46	ปานกลาง	16.50	3.13	ดี	8.85
ด้านการพูดเป็นเรื่องราว	20	20	5.15	3.55	ควรปรับปรุง	14.05	3.84	ดี	8.9
รวม	20	60	22.85	10.37	ปานกลาง	48.95	7.62	ดี	26.1

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

กล่าวโดยสรุปได้ว่าการจัดกิจกรรมหุ่นเงาทำให้เด็กมีความสามารถทางด้านการพูดสูงขึ้นทั้ง 3 ด้าน โดยความสามารถทางด้านการพูดเป็นเรื่องราวมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือสูงขึ้น 8.9 รองลงมาคือด้านการพูดเป็นประโยค สูงขึ้น 8.85 และด้านการพูดคำศัพท์สูงขึ้น 8.35 ตามลำดับ

ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่สอง พบว่าหลังการได้รับการจัดกิจกรรมหุ่นเงา เด็กมีความสามารถทางด้านการพูดสูงขึ้นโดยมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถทางด้านการพูดรวมทุกด้าน มีผลต่างเฉลี่ยเท่ากับ 26.10 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และจากการทดสอบได้ค่า $t = 14.88$, $P < .01$ ความสามารถทางด้านการพูดรายด้านทุกด้านก็สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งพิจารณาเป็นรายด้านดังนี้ **ความสามารถด้านการพูดคำศัพท์** ก่อนได้รับการจัดกิจกรรมหุ่นเงาความสามารถทางด้านการพูดคำศัพท์มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 10.05 หลังการได้รับการจัดกิจกรรมหุ่นเงามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 18.40 เมื่อนำมาเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนน เด็กปฐมวัยมีความสามารถทางด้านการพูดคำศัพท์ มีผลต่างเฉลี่ยเท่ากับ 8.35 และจากการทดสอบได้ค่า $t = 12.68$, $P < .01$ แสดงว่าหลังได้รับการจัดกิจกรรมหุ่นเงาเด็กปฐมวัยมีความสามารถทางด้านการพูดคำศัพท์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 **ความสามารถด้านการพูดเป็นประโยค** ก่อนได้รับการจัดกิจกรรมหุ่นเงาความสามารถทางด้านการพูดเป็นประโยคมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7.65 หลังการได้รับการจัดกิจกรรมหุ่นเงามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 16.50 เมื่อนำมาเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนน เด็กปฐมวัยมีความสามารถทางด้านการพูดเป็นประโยคมีผลต่างเฉลี่ยเท่ากับ 8.85 และจากการทดสอบได้ค่า $t = 12.91$, $P < .01$ แสดงว่าหลังได้รับการจัดกิจกรรมหุ่นเงาเด็กปฐมวัยมีความสามารถทางด้านการพูดเป็นประโยคสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ**ความสามารถด้านการพูดเป็นเรื่องราว** ก่อนได้รับการจัดกิจกรรมหุ่นเงาความสามารถทางด้านการพูดเป็นเรื่องราวมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.15 หลังการได้รับการจัดกิจกรรมหุ่นเงามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 14.05 เมื่อนำมาเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนน เด็กปฐมวัยมีความสามารถทางด้านการพูดเป็นเรื่องราวมีผลต่างเฉลี่ยเท่ากับ 8.90 และจากการทดสอบได้ค่า $t = 12.79$, $P < .01$ แสดงว่าหลังได้รับการจัดกิจกรรมหุ่นเงาเด็กปฐมวัยมีความสามารถทางด้านการพูดเป็นเรื่องราวสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบคะแนนความสามารถทางด้านการพูด ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมหุ่นเงา

ความสามารถทางการพูด	N	ก่อน		หลัง		$\bar{D}$	$S_{\bar{D}}$	t	df	Sig
		$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD					
ด้านการพูดคำศัพท์	20	10.05	4.45	18.40	1.98	8.35	0.65	12.68**	19	.00
ด้านการพูดเป็นประโยค	20	7.65	3.46	16.50	3.13	8.85	0.68	12.91**	19	.00
ด้านการพูดเป็นเรื่องราว	20	5.15	3.55	14.05	3.84	8.90	0.69	12.79**	19	.00
รวม	20	22.85	10.37	48.95	7.62	26.10	1.75	14.88**	19	.00

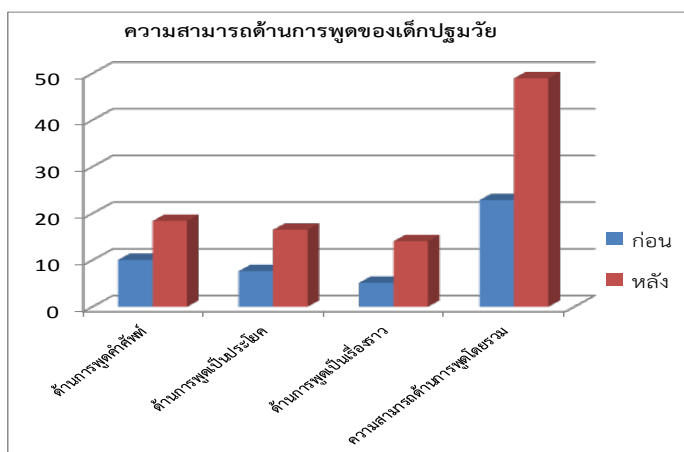
** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

แสดงว่าการจัดกิจกรรมทุนส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีคะแนนความสามารถทางด้านการพูดคำศัพท์ ด้านการพูดเป็นประโยค และด้านการพูดเป็นเรื่องราว และคะแนนความสามารถทางด้านการพูดของเด็กปฐมวัยโดยรวมสูงขึ้นอย่างชัดเจน เพื่อให้เห็นเด่นชัดผู้วิจัยได้นำคะแนนเฉลี่ยรายด้านและโดยรวม ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมมานำเสนอเป็นแผนภูมิ ดังแสดงในภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 การเปรียบเทียบความสามารถทางด้านการพูดรายด้านและโดยรวม ก่อนและหลังการทดลอง

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้คำนวณค่าขนาดส่งผล (Effect Size) โดยใช้สูตรขนาดส่งผลของโคเฮน (Cohen's d) ปรากฏในตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 ค่าขนาดส่งผลของความสามารถทางด้านการพูดของเด็กปฐมวัยรายด้านและโดยรวมของโคเฮน (Cohen's d)

ความสามารถทางการพูด	N	t	Cohen's d	ขนาดส่งผลระดับ
ด้านการพูดคำศัพท์	20	12.68	2.83	มาก
ด้านการพูดเป็นประโยค	20	12.91	2.88	มาก
ด้านการพูดเป็นเรื่องราว	20	12.79	2.86	มาก
รวม	20	14.88	3.32	มาก

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 3 ปรากฏว่าการจัดกิจกรรมทุนส่งเสริมมีขนาดส่งผลต่อความสามารถทางด้านการพูดของเด็กปฐมวัยรายด้านและโดยรวมในระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้ โดยรวม ($d=3.32$) ด้านการพูดเป็นประโยค ($d=2.88$) ด้านการพูดเป็นเรื่องราว ($d=2.86$) และด้านการพูดคำศัพท์ ($d=2.83$)

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อศึกษาความสามารถทางด้านการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมหุ่นเงา ผลการศึกษาพบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมหุ่นเงามีความสามารถทางด้านการพูดคำศัพท์ ก่อนได้รับการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X}=10.05$) หลังได้รับการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับ ดี ($\bar{X}=18.40$) มีค่าเฉลี่ยสูงขึ้นเท่ากับ 8.35 ในด้านการพูดเป็นประโยคก่อนได้รับการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X}=7.65$) หลังได้รับการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับ ดี ($\bar{X}=16.50$) มีค่าเฉลี่ยสูงขึ้นเท่ากับ 8.85 ด้านการพูดเป็นเรื่องราวก่อนได้รับการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับ ควรปรับปรุง ($\bar{X}=5.15$) หลังได้รับการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับ ดี ($\bar{X}=14.05$) มีค่าเฉลี่ยสูงขึ้นเท่ากับ 8.9 ความสามารถทางด้านการพูดโดยรวมของเด็กปฐมวัยก่อนได้รับการจัดกิจกรรมหุ่นเงาอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X}=22.85$) หลังได้รับการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับ ดี ($\bar{X}=48.95$) มีค่าเฉลี่ยสูงขึ้นเท่ากับ 26.1 จากค่า $\bar{X}$ ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมหุ่นเงาจะเห็นได้ว่าเด็กปฐมวัยมีความสามารถทางด้านการพูดสูงขึ้นทุกด้าน จึงส่งผลให้ความสามารถทางด้านการพูดคำศัพท์ ความสามารถทางด้านการพูดเป็นประโยค ความสามารถทางด้านการพูดเป็นเรื่องราวและความสามารถทางด้านการพูดโดยรวมของเด็กปฐมวัยสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 รวมทั้งมีขนาดส่งผลต่อความสามารถทางด้านการพูดรายด้านและโดยรวมในระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้ ด้านการพูดเป็นประโยค ($d=2.88$) ด้านการพูดเป็นเรื่องราว ($d=2.86$) และด้านการพูดคำศัพท์ ($d=2.83$) และโดยรวม ($d=3.32$) สรุปว่าการจัดกิจกรรมหุ่นเงาส่งผลให้เด็กปฐมวัยมีความสามารถทางด้านการพูดคำศัพท์ ความสามารถทางด้านการพูดเป็นประโยค ความสามารถทางด้านการพูดเป็นเรื่องราวสูงขึ้นอย่างชัดเจน

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาระดับและเปรียบเทียบความสามารถทางด้านการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมหุ่นเงา ผลการวิจัยสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้ว่า เด็กปฐมวัยหลังได้รับการจัดกิจกรรมหุ่นเงามีความสามารถทางด้านการพูดโดยรวมสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ว่า เด็กปฐมวัยมีความสามารถทางด้านการพูดสูงขึ้นเมื่อได้รับการจัดกิจกรรมหุ่นเงา ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่ากิจกรรมหุ่นเงาเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถทางด้านการพูด ในกิจกรรมนี้เด็กจะมีส่วนร่วมในการขีดหุ่นเงาด้วยตัวเองซึ่งเป็นกิจกรรมที่ฝึกให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริง โดยเด็กได้ใช้หุ่นเงาเป็นสื่อ สอดคล้องกับกุลา ตันติผลาชีวะ (2551, น.80-81) กล่าวว่า สื่อการเรียนรู้เป็นเครื่องมือสำหรับช่วยเสริมสร้างการเรียนรู้ให้กับเด็ก อาจกล่าวได้ว่าสิ่งต่างๆ ที่เด็กได้สัมผัส ล้วนเป็นสื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย วัสดุ อุปกรณ์ หรือสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งที่เราสำหรับเด็ก ยิ่งมีความแปลกมีความแตกต่างมากๆ เด็กยิ่งได้เรียนรู้มาก หากเด็กได้สัมผัส ได้ฝึกทำซ้ำๆ มีความพอใจและมีความสุข ทำให้เด็กได้เรียนรู้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการหุ่นเงาที่ผู้วิจัยใช้หุ่นเงาเป็นสื่อ นอกจากนี้กิจกรรมหุ่นเงาสามารถฝึกให้เด็กเกิดทักษะด้านภาษา และพัฒนาการทางด้านการพูด ซึ่งเป็นการพูดคำศัพท์ พูดเป็นประโยค และพูดเป็นเรื่องราว ซึ่งเด็กสามารถจดจำและเรียนรู้ทางด้านภาษาผ่านการขีดหุ่นเงา ทั้งนี้ระหว่างดำเนินกิจกรรมเด็กจะได้ฝึกพูดเล่าเรื่องเชิงนิทานตามครู และครูจะตั้งคำถามเพื่อเป็นการกระตุ้นให้เด็กได้พูดเป็นประโยค พูดเรื่องราว เป็นการส่งเสริมให้เด็กมี

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

พัฒนาการทางการพูดที่ดีขึ้น เมื่อพิจารณาความสามารถทางการพูดเป็นรายด้าน สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ความสามารถทางการพูดคำศัพท์ เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมหุ่นเงา มีความสามารถทางการพูดคำศัพท์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าก่อนการจัดกิจกรรมหุ่นเงา เด็กส่วนใหญ่ไม่ค่อยรู้จักคำศัพท์ใหม่ๆ คำบางคำเด็กอาจยังไม่คุ้นเคยเด็กจึงเชื่อมโยงภาพที่ตนเห็นกับประสบการณ์เดิมแล้วตอบตามความเข้าใจของตนเอง เช่น ช่วงก่อนการจัดกิจกรรมเด็กเห็นภาพ บัวรดน้ำ เด็กจะตอบว่าที่รดน้ำหรือ ภาพกระถางต้นไม้ เด็กเรียกว่า ที่ใส่ต้นไม้ บางคนเรียกว่ากระป๋องใส่ต้นไม้ แต่เมื่อผู้วิจัยได้ทำการจัดกิจกรรมหุ่นเงา นำหุ่นเงามาเป็นสื่อในการแนะนำให้เด็กรู้จักคำศัพท์ต่างๆ ตามหน่วยที่เด็กเรียน พบว่าเด็กให้ความสนใจและมีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้คำศัพท์มากขึ้น สามารถจดจำคำศัพท์ใหม่ๆ แล้วนำไปใช้ได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้เด็กยังเกิดความมั่นใจในการตอบคำถามมากขึ้นอีกด้วย ซึ่งครูคือคนสำคัญในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางการพูด จัดบรรยากาศ และดำเนินตามจุดมุ่งหมายของกิจกรรมให้แก่เด็ก (เยาวพา เดชะคุปต์, 2542, น.75-76) ในการฝึกพูดควรให้เด็กพัฒนาการใช้ภาษาเพื่อเป็นเครื่องมือในการสมาคมกับผู้อื่น พัฒนาความสามารถในการบอกชื่อ อธิบาย จำแนกสิ่งของต่างๆ ที่เด็กเห็นในสิ่งแวดล้อมรอบตัว นอกจากนั้นการที่เด็กได้พูด ได้สนทนาบ่อยๆ ทำให้เด็กได้เรียนคำศัพท์ ได้คิดได้สื่อสาร ได้แสดงออกซึ่งมีผลต่อการพฤติกรรมทางสติปัญญาและรวมถึงพัฒนาการทางสังคม (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2542, น.113) นอกจากนี้การจัดกิจกรรมเรียนรู้คำศัพท์เฉพาะจากสิ่งแวดล้อมใกล้ตัว จะช่วยพัฒนาด้านภาษารวมทั้งการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้เด็กรับรู้ความรู้สึกจากเรื่องราวต่างๆ ทำให้เด็กคิดจินตนาการผ่านการเล่นบทบาทสมมติ การเล่นละคร เพื่อพัฒนาทักษะด้านภาษาและการพูด (Linda Robinson, 2008, Online) ซึ่งเด็กจะได้เรียนรู้ภาษารวมทั้งเรียนรู้การใช้คำศัพท์ใหม่ๆ จากกิจกรรมหุ่นเงา

2. ความสามารถทางการพูดเป็นประโยค เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมหุ่นเงา มีความสามารถทางการพูดเป็นประโยคสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ที่เป็นเช่นนี้เพราะขณะจัดกิจกรรมหุ่นเงา เด็กได้ฟังเรื่องเล่าเชิงนิทานที่มีคำศัพท์ตามหน่วยการเรียนรู้ โดยครูเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบการขีดหุ่นเงาให้เด็กฟัง ก่อน หลังจากนั้นเด็กจึงเป็นผู้ขีดหุ่นเงาร่วมกับพูดเป็นประโยคตามครูเกี่ยวกับเรื่องราวที่มีคำศัพท์ในหน่วยการเรียนรู้ เมื่อเด็กขีดหุ่นเงาร่วมพูดเป็นประโยคตามครูจนครบทุกคนแล้วครูใช้คำถามกระตุ้นเพื่อให้เด็กตอบคำถาม และพูดเป็นประโยค ทำให้เด็กสามารถจับใจความและพูดเป็นประโยคได้ถูกต้องขึ้น ซึ่งการพูดตามครูนั่นเด็กได้พูดโดยมีการเลียนแบบพฤติกรรมพูดจากผู้ใหญ่ สอดคล้องกับเพียเจต์ (สิริมา ภิญโญนันตพงษ์, 2545, น.39) ที่กล่าวว่า เด็กช่วง 2 – 6 ปี ถือเอาตนเองเป็นสำคัญและการเรียนรู้จากการกระทำจากสื่อวัสดุด้วยตนเองเมื่อมีการเรียนรู้จากการกระทำกับสื่อด้วยตนเอง มีการเลียนแบบการพูดบทสนทนาจากตัวละคร ส่งผลให้เด็กมีความสามารถทางการพูดสูงขึ้น นอกจากนี้หลังจากการจัดกิจกรรมหุ่นเงาไปประมาณสามสัปดาห์เด็กมีความกระตือรือร้นที่จะตอบคำถามของครู หากเด็กคนใดยังตอบเรียบเรียงเป็นประโยคที่ไม่สมบูรณ์ ไม่ชัดเจน ครูก็จะคอยช่วยแนะนำและแก้ไขให้ถูกต้อง สำหรับเด็กที่ยังไม่ค่อยมั่นใจในการตอบ การได้รับคำชมเชยจากครูกำลังใจและเพื่อนๆ นั้นเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้เด็กเกิดแรงจูงใจในการตอบคำถามมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ ฉันทนา ภาคบังข (2538, น.1-2) ที่กล่าวว่า ภาษาสามารถพัฒนาได้ดีในบรรยากาศที่ผ่อนคลาย มีการยอมรับและไม่ถูกวิพากษ์วิจารณ์ ปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมให้เด็กได้มีความก้าวหน้าทางภาษาอย่างรวดเร็ว และสอดคล้องกับ อ็อตโต (Otto, 2002) ที่กล่าวว่าเด็กใช้

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

ภาษาพูดในการสื่อสารความคิด และคำถามระหว่างการเรียนรู้กิจกรรมพูดได้หลายอย่าง ได้แก่ การสนทนาเพื่อเกิดพฤติกรรมอื่นๆ โดยตรง เพื่อแสดงออกถึงความต้องการ เพื่อถามคำถามและแก้ปัญหา

3. ความสามารถทางด้านการพูดเป็นเรื่องราว เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมหุ้่นเงามีความสามารถทางด้านการพูดเป็นเรื่องราวสูงขึ้น นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ที่เป็นเช่นนี้เพราะก่อนการจัดกิจกรรมเด็กบางคนมีความเขินอาย บางคนไม่ค่อยกล้าพูด หรือตอบเป็นประโยคสั้นๆ และไม่เก็บรายละเอียด ไม่สามารถลำดับเหตุการณ์ได้อย่างต่อเนื่อง แต่เมื่อเด็กได้รับการกระตุ้นจากครูด้วยการถาม ได้รับกำลังใจจากเพื่อนในกลุ่ม ที่ช่วยกันคิด ช่วยกันเล่าเรื่องราวและจัดลำดับเรื่องราวที่จะเล่า จึงส่งผลให้หลังจากการจัดกิจกรรมหุ้่นเงา เด็กมีความสามารถทางด้านการพูดเป็นเรื่องราวสูงขึ้นมาก เพราะขณะจัดกิจกรรมเด็กจะได้ใช้ความคิดตามจินตนาการของตนเอง สื่อสารออกมาเป็นการพูดคำศัพท์ พูดเป็นประโยค และพูดเป็นเรื่องราวให้เพื่อนๆ ฟัง และทุกครั้งจัดกิจกรรมเสร็จเด็กและครูร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับกิจกรรมหุ้่นเงาที่ทำร่วมกัน ครูตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นความสนใจเปิดโอกาสให้เด็กได้พูดคุย แสดงความคิดเห็นและโต้ตอบกับเพื่อน ๆ จึงส่งผลให้หลังการทดลองเด็กมีความสามารถด้านการพูดเป็นเรื่องราวสูงขึ้น สอดคล้องกับกัญญา ตันติผลาชีวะ (2551, น.138) กล่าวว่าเด็กเรียนรู้คำศัพท์จากการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น อภิปรายในชั้นเรียน รวมถึงการแสดงหรือเล่านิทาน ครูควรเปิดโอกาสให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กันเพื่อการเรียนรู้ภาษาให้มากขึ้น นอกจากนี้การจัดกิจกรรมหุ้่นเงาโดยใช้หุ้่นเป็นสื่อให้เด็กออกมาเล่าเรื่องราวนั้น เพราะหุ้่นเงาเป็นตัวแทนของตัวละครในเรื่องราวตามหน่วยการเรียนรู้แต่ละสัปดาห์ โดยเฉพาะหุ้่นเงาที่มีสีสัน มีความแปลกใหม่ ยิ่งกระตุ้นและเป็นสิ่งเร้าที่ช่วยให้เด็กมีความสามารถทางด้านการพูดสูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชุลจิวิค (ณัฐดี ศิลากรณ์, 2556, น.44; อ้างอิงจาก Zuljevic, 2005, น.37- 44) ศึกษาเกี่ยวกับการใช้หุ้่นเป็นสื่อการสอนในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัย ซึ่งช่วยเพิ่มการมีส่วนร่วมและยังช่วยให้เด็กมีพัฒนาการในด้านการอ่าน การพูด และทักษะทางการสื่อสารเพิ่มขึ้นด้วย และสอดคล้องกับงานวิจัยของคาร์กานาก้า (Caganaga, C.K.& Kalmis, A. 2015, pp.1-9) ที่ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทการใช้หุ้่นในการสอนเด็กในโรงเรียนอนุบาล โดยศึกษาว่าหุ้่นที่ใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนการสอนในระดับอนุบาลนั้นมีผลต่อการเรียนรู้ของเด็กอย่างไรบ้าง ซึ่งการใช้หุ้่นเป็นสื่อในการสอนภาษาอังกฤษนั้นพบว่าหุ้่นสามารถมีส่วนร่วมและสร้างแรงจูงใจให้กับเด็กในการเรียนรู้ หุ้่นเป็นเครื่องมือซึ่งสามารถนำมาใช้ในการสอนภาษาอังกฤษในห้องเรียนชั้นอนุบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมหุ้่นเงานั้นเป็นกิจกรรมที่สามารถพัฒนาความสามารถทางด้านการพูดของเด็กปฐมวัยได้ ทั้งความสามารถทางด้านการพูดคำศัพท์ ด้านการพูดเป็นประโยค และด้านการพูดเป็นเรื่องราว โดยแผนการสอน และอุปกรณ์ สื่อการสอนต่างๆ เช่น หุ้่นเงา และฉากที่ใช้ขีดหุ้่นเงา มีผลให้กิจกรรมเกิดความน่าสนใจมากขึ้น ช่วยกระตุ้นให้เด็กเกิดความคิด กระตุ้นการเรียนรู้และจินตนาการ ช่วยให้เด็กเกิดความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียน นอกจากนั้นสภาพแวดล้อมในการจัดกิจกรรมและผู้สอน ก็เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของเด็ก ผู้สอนมีบทบาทในการดำเนินกิจกรรม สร้างบรรยากาศขณะจัดกิจกรรมให้เหมาะสมแก่การเรียนรู้ในห้องเรียน สร้างความสนุกสนาน สอดแทรกทักษะทางด้านการพูด และเสริมสร้างความมั่นใจให้กับเด็กในขณะทำกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับ สิริมา ภิญญอนันตพงษ์ (2550, น.60) กล่าวว่า การส่งเสริมและการสร้างบรรยากาศที่ดีที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก เป็นสิ่งที่จำเป็นในการเป็นแรงเสริมให้เกิดการเรียนรู้สำหรับเด็ก เด็กเกิดการเรียนรู้จากการเลียนเสียงมาเป็นภาษาพูด ทั้งนี้ถ้าครูกระตุ้นพัฒนาการด้านการใช้ภาษาของเด็กให้เด็กได้แสดงออกอย่างอิสระ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม เมื่อเด็กอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดีและเหมาะสม เด็กจะเกิดการเรียนรู้คำศัพท์ต่างๆ มากขึ้น และจากกิจกรรมหุ่นเงานั้นเด็กสามารถเรียนรู้ภาษาได้จากการเห็น การทดลองขีดหุ่นเงา ได้ฝึกพูดคำศัพท์ พูดตอบคำถาม พูดเป็นประโยค พูดตามครู พูดเป็นเรื่องราวและได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมบ่อยๆ ซ้ำๆ ซึ่งสอดคล้องกับ กลุยาตันติผลาชีวะ (2551, น.142) ที่กล่าวว่าสิ่งที่เด็กได้สนทนากับเพื่อน ครู พ่อแม่ ผู้ใหญ่ การได้คำตอบ การได้เล่าเรื่อง ล้วนเป็นการสร้างความงอกงามในการเรียนรู้ภาษาให้กับเด็กทั้งสิ้น การให้โอกาสทางภาษาคือการเรียนรู้ภาษาที่มีคุณค่าสำหรับเด็กปฐมวัย

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้เปิดโอกาสให้เด็กเป็นศูนย์กลางในการพูดแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระและตามจินตนาการของตนเอง ช่วยฝึกให้เด็กมีความมั่นใจในตนเอง กล้าแสดงออก และมีปฏิสัมพันธ์กับครูและเพื่อนขณะทำกิจกรรม ซึ่งในระหว่างทำกิจกรรมครูควรปฏิบัติ ดังนี้

1. ควรเปิดโอกาสให้เด็กทุกคนมีส่วนร่วมในการขีดหุ่นเงาทุกครั้งที่เกิดกิจกรรม เด็กควรมีส่วนร่วมในการเล่าเรื่องและเลือกตัวละครที่จะใช้แสดงหุ่นเงาด้วยตัวเอง เพื่อที่เด็กจะได้เกิดความภาคภูมิใจที่มีส่วนร่วมในกิจกรรม
2. ก่อนการจัดกิจกรรมหุ่นเงา ครูควรจัดเตรียมอุปกรณ์ต่างๆ ที่จะใช้ในการทำกิจกรรมให้พร้อมและเพียงพอ จากนั้นครูควรแนะนำอุปกรณ์ต่างๆ รวมถึงอธิบายขั้นตอนในการทำกิจกรรมให้ชัดเจน รวมไปถึงการสร้างข้อตกลงร่วมกันระหว่างเด็กและครู เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน
3. ในการจัดกิจกรรมหุ่นเงา ควรเลือกเรื่องที่นำมาประกอบการขีดหุ่นเงาให้เหมาะกับเด็กปฐมวัย มีเนื้อเรื่องไม่ซับซ้อน มีตัวละครที่น่าสนใจ ซึ่งจะช่วยกระตุ้นให้เด็กอยากร่วมกิจกรรมมากยิ่งขึ้น
4. เมื่อเด็กออกมาร่วมกิจกรรมหุ่นเงาหรือแสดงความคิดเห็น ครูและเพื่อนๆ ควรให้การสนับสนุนและชื่นชมเด็ก เพื่อให้เด็กเกิดความภาคภูมิใจในตนเองและมีความเชื่อมั่นในตนเอง
5. เมื่อสิ้นสุดการจัดกิจกรรมทุกครั้งควรนำหุ่นเงาและฉากหุ่นเงาจัดวางไว้ที่มุมประสบการณ์ในห้องเรียน เพื่อให้เด็กได้เล่นทุกโอกาสที่ต้องการ เพื่อให้เด็กฝึกฝนทักษะของตนเองอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการนำกิจกรรมการหุ่นเงาไปใช้ศึกษาต่อกับเด็กในระดับชั้นอื่นๆ หรือในหน่วยงานอื่นๆ เช่น ระดับชั้นประถมศึกษา ศูนย์ส่งเสริมพัฒนาการเด็ก หรือตามโรงพยาบาลที่มีหน่วยผู้ป่วยเด็ก เป็นต้น
2. ควรมีการศึกษาและวิจัยการจัดกิจกรรมหุ่นเงา ที่มีต่อตัวแปรอื่นๆ นอกเหนือจากความสามารถทางด้านการพูด เช่น ความเอื้อเฟื้อ ความมีน้ำใจ การแบ่งปัน ความสามัคคี ความเชื่อมั่นในตนเอง ความคิดสร้างสรรค์ หรือทางด้านวิทยาศาสตร์ เป็นต้น
3. ควรมีการศึกษาความสามารถทางด้านการพูดในระยะเวลาที่เพิ่มมากขึ้น เพื่อให้เห็นการเปลี่ยนแปลงพัฒนาการที่ชัดเจนขึ้น

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6
The 6th STOU National Research Conference

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2546). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- (2546). *คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- (2540). *คู่มือหลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540 (อายุ 3-6 ปี)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2551). *การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: เบรน-เบส บุ๊คส์.
- (2547). *การจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: เอ็ดดิสันเพรสโปรดักส์.
- ฉันทนา ภาคบงกช. (2538). *การสัมมนาทางวิชาการเรื่องสื่อเพื่อพัฒนาเด็กไทยในวัยเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ณัฐวดี ศิลาภรณ์. (2556). *ความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเล่นนิทานประกอบหุ่น*. (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- บุญเชิด ภิญโญนนท์พงษ์. (2557). *ระเบียบวิธีการวิจัยและสถิติเพื่อการวิจัยทางการศึกษา Methods and Statistics for Educational Research*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เยาวพา เดชะคุปต์. (2542). *กิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แม่ค.
- รวีวรรณ รุ่งไพโรจน์. (2551). *ตำราพัฒนาการและพฤติกรรมเด็ก*. กรุงเทพฯ: โฮลิสติก พับลิชชิ่ง.
- โรงเรียนรุ่งอรุณ. (2550). *MORE THAN ART มากกว่าศิลปะ: หุ่นเงา*. กรุงเทพฯ: บริษัท แพลน ฟรันทิง จำกัด.
- วรารณ รักริย์. (2533). *การอบรมและเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สิริมา ภิญโญนนท์พงษ์. (2556). *การวัดและการประเมินแนวใหม่: เด็กปฐมวัย*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: บารากซ์.
- (2550). *การวิจัยการศึกษาด้านปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: สาขาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- (2550). *การศึกษาปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: สาขาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- (2545). *การวัดและการประเมินแนวใหม่: เด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). *การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย(3-5)ปี แนวคิดของกลุ่มนักการศึกษา*. กรุงเทพฯ: บริษัท เซเวน ฟรันทิง กรุ๊ป จำกัด.
- พรรษา นิลวิเชียร. (2535). *ปฐมวัยศึกษาหลักสูตรและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- Caganaga, C. K.& Kalmis, A. (2015). The Role of Puppets in Kindergarten Education in Cyprus. *Open Access Library Journal*, 2, 1-9.
- Otto, B. (2002). *Language Development in Early Childhood*. New Jersey: Merrill Prentice.
- Robinson, Linda. (2008). *Technology Literacy Strategies Support Reading Research Recommendations*. Retrieved January 8, 2014, from <http://www.wiu.edu/thecenter/articles/researchrecommendations.html>

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6
The 6th STOU National Research Conference

Valentine, Marianne. (2006). *The Reggio Emilia Approach to Early Years Education*. Learning and Teaching Scotland (LTS).

Zuljevic, Vida. (2005). Puppets – A Great Addition to Everyday Teaching. *Thinking Classroom*, 6(1), 37-44.